

Հաշվետվություն ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի զարգացման՝ 2011-2015թթ.

ռազմավարական ծրագրի իրականացման վերաբերյալ

ՀՀ բարձրագույն կրթության համակարգն ինտեգրվել է Բարձրագույն կրթության եվրոպական տարածքին, և այդ գործընթացում ներգրավվել է նաև Երևանի պետական համալսարանի Իջևանի մասնաճյուղը: Նրան վերագրված է հատուկ առաքելություն՝ նպաստել հանրապետության հյուսիսարևելյան տարածաշրջանի տնտեսական, սոցիալական և մշակութային կյանքի զարգացմանը: Մասնաճյուղի գործունեության գերակա նպատակներից է բարձրորակ կրթություն ապահովելու միջոցով տարածաշրջանում զարգացնել հայագիտության, հումանիտար, սոցիալ-տնտեսագիտական գիտություններն ու մշակույթը:

Իր գերակա նպատակների իրականացման համար 2011թ.-ից մասնաճյուղն անցել է իր գործունեության ռազմավարական պլանավորմանը՝ հիմք ընդունելով ԵՊՀ-ի զարգացման 2011-2015թթ. ռազմավարական ծրագիրը: Մշակվել և հաստատվել է մասնաճյուղի զարգացման 2011-2015թթ. ռազմավարական ծրագիրը, որով մասնաճյուղը կրթության բոլոր մակարդակներում և աստիճաններում հավակնում է՝

- ուսումնառությունն իրականացնել բարձրորակ կադրերով, որոնք ունակ կլինեն կրթության մշտական բարեփոխման պայմաններում ակտիվ նորարական գործունեության՝ պահպանելով կրթական բարձր չափանիշներ,
- ապահովել ուսանողակենտրոն ուսումնառություն,
- բավարարել արտաքին և ներքին շահակիցների ներկա և հեռանկարային պահանջմունքները,
- արդիականացնել ուսումնառության նյութական ռեսուրսները և այլն:

ԵՊՀ Իջևանի մասնաճյուղի՝ 2011-2015թթ. զարգացման ռազմավարական ծրագրի ռազմավարական **8** նպատակների իրականացման համար նախատեսված էր լուծել երկու տասնյակ խնդիր՝ իրենց **114** գործողություններով: Ծրագրի իրականացման պլան-ժամանակացույցով սահմանվել էին այդ գործողությունների կատարման ժամկետներն՝ ըստ ուսումնական տարիների և կիսամյակների, ինչպես նաև կատարող կառույցները և պատասխանատու անձինք:

ԵՊՀ ԻՄ-ի ռազմավարական գործունեության հնգամյա ժամանակաշրջանն ամփոփելով՝ կարելի է նշել, որ մասնաճյուղն իր առջև դրված խնդիրների 67%-ն ամբողջությամբ իրականացրել է, 13%-ն իրականացրել է մասնակի, և կան խնդիրներ (20%), որոնց

իրականացումը հաշվետու ժամանակահատվածում ներքին և արտաքին մի շարք գործունեների պատճառով հնարավոր չի եղել իրականացնել:

Անդրադարձ կատարելով առանձին նպատակների կատարողականին՝ նշենք, որ մասնաճյուղը պատվով և արդյունավետ է իրականացրել իր գերակա **նպատակներից 1-ինը** («Բարձրորակ կրթություն»), լիարժեք իրականացվել է այդ նպատակով պլանավորված գործողությունների **74%-ը**: Այդ նպատակի իրականացման ճանապարհին մասնաճյուղի կարևոր ձեռքբերումներն են՝ աշխատաշուկայի պահանջներին համահունչ մասնագիտություններով ուսումնառության կազմակերպումը, կրթական վերջնարդյունքներով ձևակերպված և ներդրված 15 կրթական ծրագրերը, կայուն ներդրված որակի ներքին ապահովման գործընթացը, որի գործընթացների շրջանակներում 3 անգամ իրականացվել է մասնաճյուղի ինստիտուցիոնալ կարողությունների ինքնագնահատում և պատրաստվել են համապատասխան զեկույցները (2010-11թթ.՝ պիլոտային, 2013թ.՝ փորձնական, 2015թ.՝ հիմնական), կրեդիտային համակարգի և էլեկտրոնային տեղեկատվական «SuperVision» համակարգի լիարժեք կիրառումը, դասավանդման առաջավոր փորձի փոխանցման և երիտասարդ դասախոսների աջակցման կենտրոնի ստեղծումը, ուսումնական ենթակառուցվածքների բարելավումն ու արդիականացումը: Այժմ մասնաճյուղն ունի համակարգչային 4 սրահ, 2 լաբորատորիա, 12 արվեստանոց, տեսասարքով համալրված 3, ինտերակտիվ ուսուցման (On-line) 1 լսարան, լեզուների ուսուցման 2 մասնագիտական լսարան:

Այս նպատակի շրջանակներում **չի կանոնակարգվել** միայն ուսանողների մասնակի բեռնվածությամբ և անհատական ծրագրով ուսումնառության կազմակերպման գործընթացը, էլեկտրոնային եղանակով ուսուցման դասընթացների ամբողջական մշակման և ներդրման գործընթացը:

2-րդ գերակա նպատակը մասնաճյուղում գիտական հետազոտությունների և նորարարության ծավալի մեծացումն ու գիտական ներուժի ներդրումն է: Այստեղ մասնաճյուղը՝ որպես բակալավրիական կրթություն իրականացնող հաստատություն, լուրջ խնդիրներ ունի և այդ նպատակի իրականացման գործողությունների միայն 20%-ն է լիարժեք իրականացրել, ընդ որում՝ դա սահմանափակվել է միայն դասախոսների գիտական գործունեության աջակցման և խրախուսման մեխանիզմներ ներդնելով, գիտական նստաշրջաններ և գիտաժողովներ կազմակերպելով և «Ակունք» գիտական հոդվածների ժողովածուի հրատարակումներով: 2011-15թթ. ժամանակահատվածում մասնաճյուղի դասախոսների գիտական գործունեության մասին են վկայում հրատարակված 3 դասագրքերը, 17 մենագրությունները, 42 ուսումնական և ուսումնամեթոդական ձեռնարկները, 375 հոդվածները և 22 զեկույցումների թեզիսները, օտարերկրյա միջազգային գրախոսվող 8, ԱՊՀ երկրներում գրախոսվող 14, Հայաստանյան գրախոսվող 27 մասնագիտական ամսագրերում հրատարակված հոդվածները: Մասնաճյուղի

դասախոսները մասնակցել են 13 տարածաշրջանային, 30 հանրապետական և 30 միջազգային գիտաժողովների ու գիտական նստաշրջանների: Նշվածների թվում՝ 1 միջազգային և 5 հանրապետական գիտաժողովներն անց են կացվել մասնաճյուղում: Այս նպատակի իրականացման շրջանակներում առկա են հետևյալ բացթողումները, հիմնական դասախոսական կազմն ընդգրկված չէ հետազոտական նախագծերում, ուսանողների հետ գրեթե չեն իրականացվում պլանավորված գիտահետազոտական աշխատանքներ, չեն գործում տեղական և միջազգային դրամաշնորհային ծրագրերի մշակմանն ու իրագործմանը մասնաճյուղի մասնագետների մասնակցության աջակցման մեխանիզմներ:

Մասնաճյուղը բավականին ձեռքբերումներ ունի տարածաշրջանի հասարակության մտավոր, կրթական, տնտեսական, գիտական և մշակութային առաջընթացի աջակցման գործում, որը նրա **3-րդ գերակա նպատակն է**: Այս նպատակի իրականացման 12 գործողություններից 6-ը լիարժեք իրականացվել են, մասնավորապես՝ ԵՊՀ ԻՄ-ն իր ամբողջ գործունեության վերաբերյալ տեղեկատվության մատչելիությունն ապահովում և թափանցիկ կերպով լուսաբանում է 2011թ. հոկտեմբերից գործող մասնաճյուղի պաշտոնական կայքէջով, համագործակցում է տարբեր լրատվական ծառայությունների հետ և միայն 2014-15թթ. նրանց միջոցով լուսաբանվել են մասնաճյուղի 7 իրադարձություններ, 2012-2014թթ. «Երևանի համալսարան» ամսաթերթում տպագրվել է մասնաճյուղի ուսանողական առօրյային, Կիրառական արվեստի ֆակուլտետի ուսանողների աշխատանքների ցուցահանդեսներին, մասնաճյուղում կազմակերպված գիտաժողովներին, արտասահմանյան բուհերի ներկայացուցիչների այցերին վերաբերող **10 հոդված**, 2011 թվականից պարբերաբար իրականացվում են այցելություններ մարզի դպրոցներ, 2014թ. հոկտեմբերից Կիրառական արվեստի ֆակուլտետում «Գծանկար», «Գունանկար», «Կոմպոզիցիա» առարկաներից իրականացվում են նախապատրաստական դասընթացներ և այլն: Այստեղ մասնաճյուղի բացթողումները հիմնականում վերաբերում են հարատև ուսումնառության համակարգի ներդրման հետ կապված գործողություններին:

Աջակցող 3 նպատակների կատարողականի վերաբերյալ նշենք, որ մասնաճյուղն իր ռազմավարության շրջանակներում հաշվետու ժամանակահատվածում պլանավորել էր ուսումնական գործընթացում ներգրավել որակյալ կադրային ներուժ, ստեղծել որակյալ ենթակառուցվածքներ, մատուցել որակյալ ծառայություններ: Այս նպատակներին հասնելու համար իրականացրել է պլանավորված գործողությունների համապատասխանաբար՝ 73%-ը, 77%-ը և 100%-ը: Ուրախալի փաստ է, որ դասախոսական աշխատանքում այժմ ներգրավված են 3 պրոֆեսոր, 33 դոցենտ (29.2%), 45 ասիստենտ և 32 դասախոս (68%), որոնցից գիտական աստիճանով՝ 3 դոկտոր և 54 թեկնածու: Ընդ որում՝ 2011-15թթ. ընթացքում մասնաճյուղի 1 դասախոս պաշտպանել է դոկտորական, 24-ը՝ թեկնածուական ատենախոսություն, նրանցից

13-ը տեղացի դասախոսներ են, որոնցից 8-ը մասնաճյուղի նախկին շրջանավարտներ են: Նշենք, որ թեկնածուական թեզ պաշտպանածների 64%-ը երիտասարդ դասախոսներ են: Ստեղծվել են տեխնիկապես հագեցած լսարաններ, լաբորատորիաներ, համակարգչային սրահներ, արվեստանոցներ և այլն, համապատասխան լսարանները և աշխատատեղերը հագեցվել են 50 տպոդ սարքերով (26 բազմաֆունկցիոնալ, 22 տպիչ և 2 գունավոր բազմաֆունկցիոնալ), գործում է ներքին համակարգչային ցանց, 2 Wi-Fi անկյուն և նույն հնարավորությամբ նիստերի դահլիճ: Ընթացքի մեջ է «Հոգեբանություն», «Քարտեզագրություն և կադաստրային գործ» մասնագիտությունների համար ուսումնական լաբորատորիաների ձևավորումը: Մասնաճյուղում ստեղծվել է շրջանավարտների «Կադրային բանկ», 2014թ. հունվարին ստեղծվել է ԵՂՀ ԻՄ-ի գրադարանային խորհուրդը և այլն:

Մասնաճյուղի ռազմավարական պլանավորման մեջ կարևորվում են **2 ընթացիկ գերակայությունները**: Դրանցից առաջինի նպատակն է ընդլայնել մասնաճյուղի ընդունելության պրոֆիլը և նրանց չափաքանակները համապատասխանեցնել աշխատաշուկայի և դիմորդների համադրված կարիքներին, ինչն իրականացվել է 78%-ով: Ընդունելության մարքեթինգային գործընթացների արդյունավետ իրականացումը պայմանավորված է մասնաճյուղի ակտիվ գովազդարշավով, որը պարբերաբար ընդլայնվում է: Դրան նպաստում է մասնաճյուղի կայքէջը, «Դիմորդի ուղեցույց»-ի անվճար տրամադրումը մարզի հանրակրթական հաստատություններին, հաճախակի կազմակերպվող «Բաց դռների օր»-երը, դիմորդների մասնագիտական կողմնորոշման նպատակով դպրոցներում կազմակերպվող հանդիպումները և ակնարկային դասախոսությունները, հեռակա ուսուցման իրականացումը՝ աշխատանքից չկտրված ուսումնառություն ապահովելու իմաստով: Այստեղ բաց է մնացել Իջևանի ավագ դպրոցը մասնաճյուղին կցելու և դիմորդներին առաջարկվող նախապատրաստական դասընթացների լայն ընտրանի չունենալու խնդիրը:

Մասնաճյուղի հաջորդ ընթացիկ գերակայությունը մասնաճյուղի ֆինանսական կայունությունն ու արդյունավետ կառավարումն ապահովելն է, որի գործընթացներն իրականացվել են 53%-ով: Այստեղ պետք է նշել, որ մասնաճյուղն ունի կայուն ֆինանսական կառավարում, երբևէ աշխատավարձի ուշացում չի եղել, այն չունի հարկային կամ որևէ կազմակերպության հանդեպ պարտք, վարում է ռեսուրսախնայողության հետևողական քաղաքականություն, ուսանողների ուսումնառության վարձերից բացի, մասնաճյուղը չունի արտաբյուջետային այլ միջոցներ, վերջին 5 տարիների ընթացքում պետական ֆինանսավորումը պակասել է, որովհետև նվազել է պետպատվերի շրջանակներում սովորողների թիվը:

Մասնաճյուղում կառավարման գործընթացը շարունակաբար զարգացվում է: Կատարված է լիազորությունների և պատասխանատվությունների բաշխում՝ կառավարման մասնաճյուղային և ֆակուլտետային մակարդակների միջև համապատասխան

ընթացակարգերի և կանոնակարգերի միջոցով: Գործում է ներքևից վերև հաշվետվողակնության մեխանիզմը: Այս նպատակի իրականացման շրջանակներում ունենք հետևյալ քայլերը: Բացառումները, մասնաճյուղի կառավարման պրակտիկայում դեռևս ներմուծված չեն մենեջմենթի ժամանակակից մեթոդներ, ձևավորված չեն ուսումնամեթոդական, գիտական-ինովացիոն, ֆինանսական և կադրային բնագավառների մենեջմենթի ենթահամակարգեր, չի գործում տեղեկատվական ամբողջական փոխկապակցված համակարգ, հիմնականում գործում են անկախ՝ մասնաճյուղի ծրագրավորողների նախաձեռնությամբ ստեղծված համակարգեր, որոնց գործունեությունը նեղ տեղեկատվական բնույթ ունի: Այս առումով ակնկալվում է ԵՊՀ-ի աջակցությունը:

Մասնաճյուղի զարգացման՝ 2011-15թթ. ռազմավարական ծրագրի իրականացման վերլուծությունից հետո, ըստ խնդիրների, առանձնացվել են այն գործողությունները, որոնք չեն իրականացվել կամ իրականացվել են մասնակի, և տրվել են մասնաճյուղի զարգացման՝ 2016-20թթ. ռազմավարական ծրագիրը մշակող աշխատանքային խմբին: Նրանց կողմից քննարկվելուց հետո այդ գործողությունները կամ նրանց ավելի արդիական պահանջները կներառվեն նոր ռազմավարական ծրագրի մեջ: